

Dorota Chudy-Hyski

OCENA WYBRANYCH UWARUNKOWAŃ ROZWOJU FUNKCJI TURYSTYCZNEJ OBSZARU

Streszczenie

Problematyka artykułu dotyczy szeroko rozumianych uwarunkowań turystycznego rozwoju obszaru. Wśród uwarunkowań wskazano zarówno walory turystyczne występujące w granicach obszarów objętych analizą, jak również elementy zagospodarowania turystycznego tych obszarów oraz dostępność komunikacyjną wraz z wyposażeniem w elementy infrastruktury techniczno-ekonomicznej.

Analizie poddano problem zależności pomiędzy stopniem rozwoju funkcji turystycznej obszaru a efektywnie funkcjonującymi w jego granicach administracyjnych obszarami prawnie chronionymi. Przedmiotem opracowania jest także zależność pomiędzy stopniem rozwoju funkcji turystycznej obszaru a realizowaną polityką turystyczną przejawiającą się w postaci nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki ściekowej, ochrony wód, powietrza i klimatu, gospodarki odpadami, ochrony przed promieniowaniem jonizującym, zmniejszania hałasu i wibracji oraz ochrony różnorodności biologicznej i krajobrazu, co z punktu widzenia możliwości rozwoju funkcji turystycznej obszaru jest niezwykle istotne i stanowi uwarunkowanie jej rozwoju.

Ocenę stopnia rozwoju funkcji turystycznej obszaru przeprowadzono z wykorzystaniem wskaźników charakteryzujących zarówno stopień zagospodarowania turystycznego, jak również intensywność ruchu turystycznego. Analizę zależności pomiędzy powierzchnią obszarów cennych przyrodniczo oraz wielkością nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska a zdolnością poszczególnych województw do pełnienia funkcji turystycznej przeprowadzono na podstawie współczynnika korelacji liniowej Pearsona r_{xy} .

Słowa kluczowe: funkcja turystyczna, inwestycje ochrony środowiska

WSTĘP

O stopniu rozwoju funkcji turystycznej obszaru decyduje wiele czynników, wśród których wskazać można atrakcyjność turystyczną. Atrakcyjność turystyczna jest zagadnieniem niezwykle szerokim, obejmującym swoim zakresem zarówno walory turystyczne przyrodnicze, jak i antropogeniczne, kompleksowo pojmowane zagospodarowanie turystyczne oraz dostępność komunikacyjną obszaru.

Kolejnym uwarunkowaniem rozwoju funkcji turystycznej obszaru jest odpowiednia polityka turystyczna prowadzona przez władzę rządową szczebla regionalnego, a często nawet władzę lokalną. Prowadzona polityka dotyczy w szczególności organizacji systemu zarządzania turystyką i szeroko rozumianego wsparcia jej rozwoju, zwłaszcza w zakresie finansowania lub współfinansowania wszelkich działań prorozwojowych.

Temat podjęto z uwagi na istotę uwarunkowań i siłę ich oddziaływania na rozwój funkcji turystycznej obszaru. Pod rozwagę i analizę poddano problem zależności pomiędzy stopniem rozwoju funkcji turystycznej obszaru a efektywnie funkcjonującymi w jego granicach administracyjnych obszarami prawnie chronionymi oraz pomiędzy stopniem rozwoju funkcji turystycznej obszaru a polityką turystyczną, przejawiającą się w postaci nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska.

Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska dotyczą między innymi nakładów inwestycyjnych na gospodarkę ściekową i ochronę wód oraz powietrza i klimatu, gospodarkę odpadami, ochronę przed promieniowaniem jonizującym, zmniejszanie hałasu i wibracji oraz ochronę różnorodności biologicznej i krajobrazu, co z punktu widzenia możliwości rozwoju funkcji turystycznej obszaru jest niezwykle istotne i stanowi uwarunkowanie jej rozwoju.

WSKAŹNIKI PEŁNIENIA FUNKCJI TURYSTYCZNEJ W POLSCE WEDŁUG WOJEWÓDZTW

W celu dokonania oceny rozwoju funkcji turystycznej obszaru przeprowadzono analizę atrakcyjności turystycznej Polski według województw. Posłużono się zestawem pięciu mierników reprezentantów, wprowadzając jednocześnie system wag obrazujący stopień ich ważności dla ukształtowania ostatecznej oceny. Zastosowane mierniki to:

– wskaźnik nasycenia bazą turystyczną – wyrażony liczbą turystycznych miejsc noclegowych przypadających na 1 km² powierzchni całkowitej, zwany wskaźnikiem Charvata,

– wskaźnik intensywności ruchu turystycznego – wyrażony liczbą turystów korzystających z noclegów, przypadającą na 1000 mieszkańców stałych, zwany wskaźnikiem Schneidera,

– wskaźnik funkcji turystycznej – wyrażony liczbą korzystających z noclegów turystów, przypadających na 1 km² powierzchni całkowitej, zwany wskaźnikiem Deferta;

– wskaźnik liczby udzielonych noclegów przypadających na 1 km²,

– wskaźnik funkcji turystycznej miejscowości – wyrażony liczbą turystycznych miejsc noclegowych, przypadającą na 100 mieszkańców stałych – wskaźnik Baretje'a i Deferta.

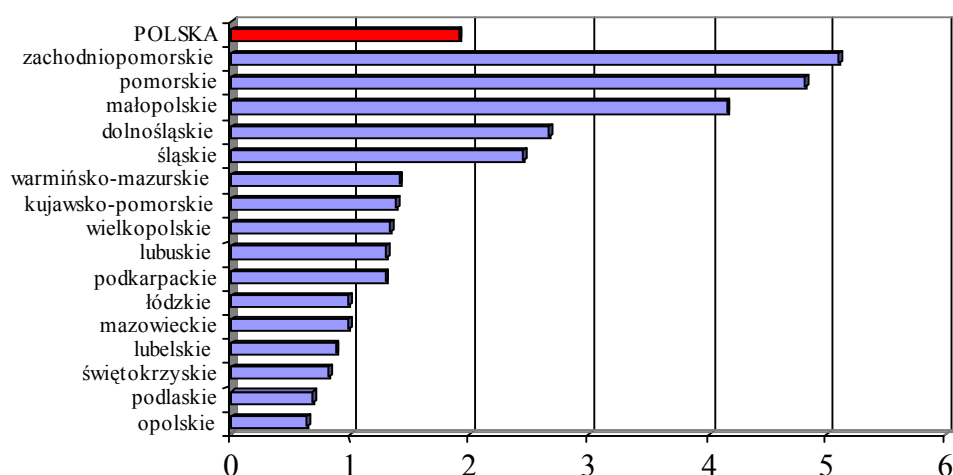
Dokonując kompleksowej oceny zdolności pełnienia funkcji turystycznej, wyznaczono obszary badawcze. Badaniami objęto 16 województw, jednocześnie obliczając i analizując poszczególne wskaźniki dla obszaru Polski.

Tabela 1: Wskaźniki funkcji turystycznej w Polsce w 2002 r. wg województw

Województwa	Miejsca noclegowe [tys.]	Korzystający z noclegów [tys.]	Udzielone noclegi [tys.] (w 2001)	Wskaźniki				
				Charvata	Schneidera	Deferta	liczby udzielonych noclegów	Baretje'a i Deferta
POLSKA	595,1	14174,2	45946,1	1,90	370,87	45,33	146,94	1,56
dolnośląskie	53,0	1572,6	5688,6	2,66	541,40	78,83	285,17	1,82
kujawsko-pomorskie	24,7	530,7	2059,0	1,37	256,48	29,53	114,58	1,19
lubelskie	22,1	490,3	1310,6	0,88	223,17	19,52	52,18	1,01
lubuskie	18,0	501,2	1134,6	1,29	497,12	35,84	81,13	1,79
łódzkie	18,0	539,0	1343,6	0,99	206,72	29,58	73,75	0,69
małopolskie	62,7	1936,0	6323,2	4,15	598,05	128,15	418,56	1,94
mazowieckie	35,3	1854,9	3391,9	0,99	361,68	52,13	95,33	0,69
opolskie	6,0	144,5	386,4	0,64	136,19	15,35	41,06	0,57
podkarpackie	23,0	525,4	1301,6	1,28	249,58	29,31	72,61	1,09
podlaskie	14,0	351,5	811,1	0,69	291,05	17,42	40,19	1,16
pomorskie	88,0	1221,3	5351,1	4,81	559,31	66,76	292,52	4,03
śląskie	30,2	1054,8	2950,7	2,45	222,93	85,54	239,29	0,64
świętokrzyskie	9,6	290,3	622,1	0,82	224,01	24,83	53,21	0,74
warmińsko-mazurskie	34,0	709,3	1940,8	1,40	496,57	29,31	80,19	2,38
wielkopolskie	39,4	1089,8	2517,3	1,32	324,80	36,54	84,40	1,17
zachodniopomorskie	116,9	1362,5	8813,7	5,10	802,56	59,49	384,84	6,89

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2003, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2003, s. LXXIV–LXXVII; Turystyka w 2001 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2002, s. 102–103.

Interpretując wskaźnik nasycenia bazą turystyczną (wskaźnik Charvata), stwierdzono, iż dla obszaru całego kraju wynosi on 1,90, co oznacza że na 1 km² powierzchni Polski przypada 1,9 turystycznego miejsca noclegowego (tab. 1). Spośród województw największe wartości tego wskaźnika uzyskały: zachodniopomorskie – 5,10, pomorskie – 4,81, małopolskie – 4,15, dolnośląskie – 2,66 oraz śląskie – 2,45 (rys. 1). Pozostałe województwa charakteryzują się mniejszą liczbą turystycznych miejsc noclegowych przypadających na km² niż średnia dla Polski. Najmniejszą wartość uzyskały województwa: opolskie – 0,64, podlaskie – 0,69, świętokrzyskie – 0,82.

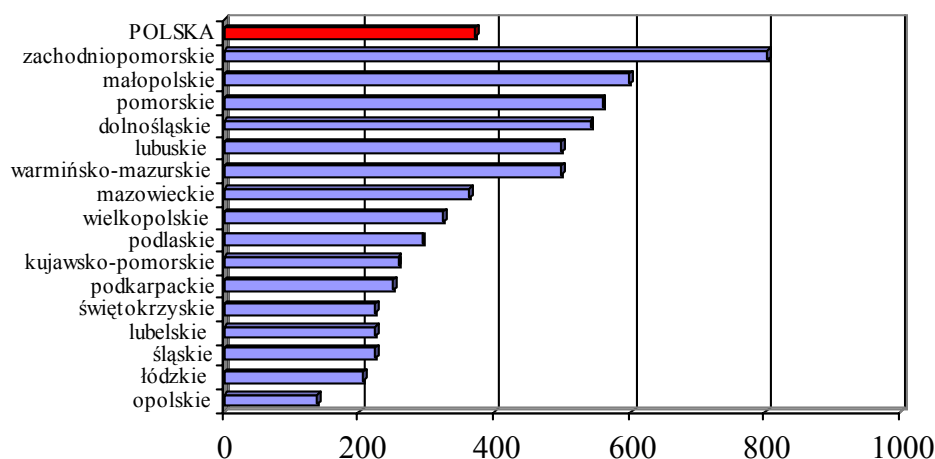

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli 1.

Rysunek 1. Wskaźnik nasycenia bazą turystyczną (Charvata) w Polsce według województw w 2002 r.

Analizując wskaźnik intensywności ruchu turystycznego (wskaźnik Schneidera), stwierdzono, iż na tysiąc mieszkańców stałych Polski w 2002 r. przypadało 371 turystów korzystających z noclegów (tabela 1). Najwięcej takich turystów w odniesieniu do liczby mieszkańców województw było w: zachodniopomorskim – 802, małopolskim – 598, pomorskim – 559, dolnośląskim – 541, lubuskim – 497 oraz warmińsko-mazurskim – 496 (rys. 2). W innych województwach na tysiąc mieszkańców z miejsc noclegowych korzystała mniejsza liczba turystów niż wyniosła średnia tego wskaźnika dla kraju.

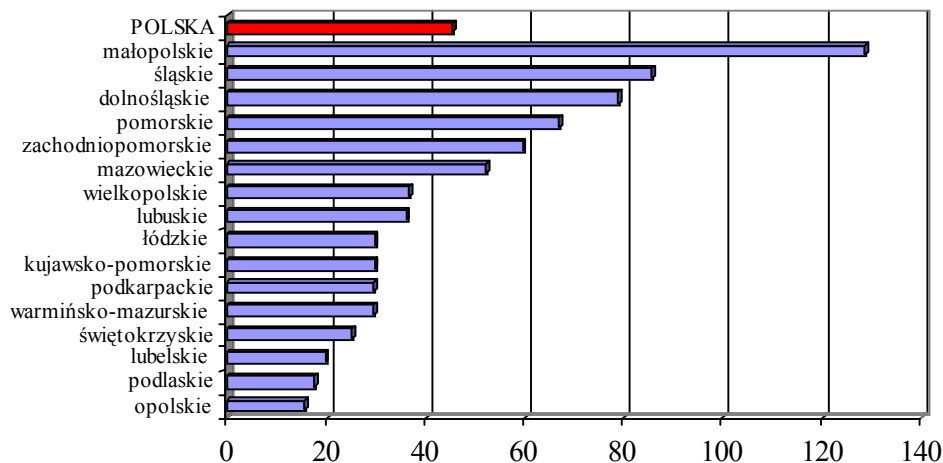
Analizowany wskaźnik przyjmował najwyższe wartości w województwach: opolskim – 136, łódzkim – 206, śląskim – 222, lubelskim – 223, świętokrzyskim – 224, podkarpackim – 249, kujawsko-pomorskim – 256, podlaskim – 291, wielkopolskim – 324 i mazowieckim – 361.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli 1.

Rysunek 2. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego (Schneidera) w Polsce według województw w 2002 r.

W ramach analizy wskaźnika funkcji turystycznej, wyrażonego liczbą korzystających z noclegów turystów przypadających na 1 km² (wskaźnik Deferta) stwierdzono, że powyżej średniej, wynoszącej dla Polski 45 korzystających z noclegów turystów przypadających na 1 km² (tab. 1), znajdowało się sześć województw: małopolskie – 128, śląskie – 85, dolnośląskie – 78, pomorskie – 66, zachodniopomorskie – 59, mazowieckie – 52 (rys. 3). Niskim w skali kraju wskaźnikiem charakteryzowały się następujące województwa: opolskie – 15, podlaskie – 17, lubelskie – 19, świętokrzyskie – 24, warmińsko-mazurskie, podkarpackie, kujawsko-pomorskie oraz łódzkie – po 29, lubuskie – 35, wielkopolskie – 36.

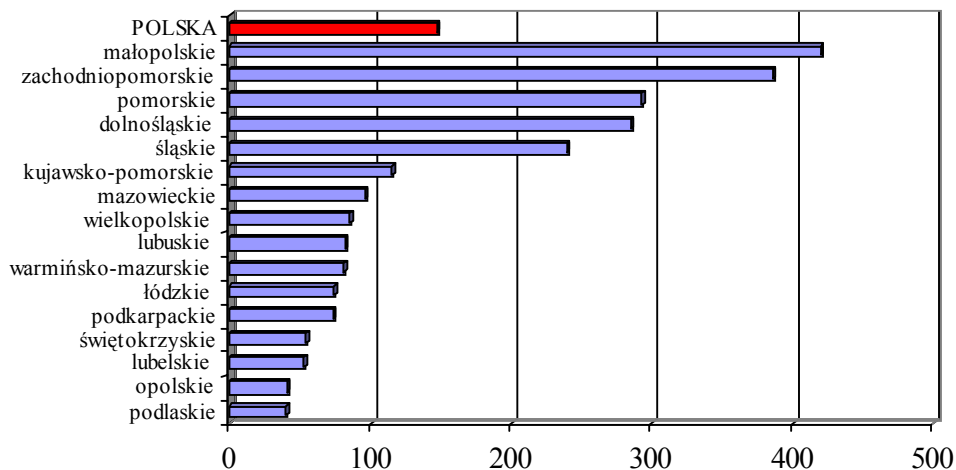

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli 1.

Rysunek 3. Wskaźnik funkcji turystycznej (Deferta) w Polsce według województw w 2002 r.

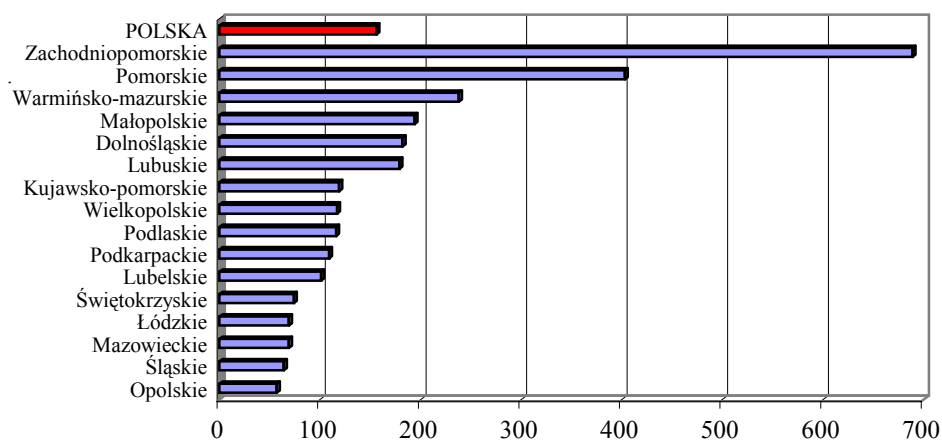
W Polsce w 2002 r. udzielono około 147 noclegów w przeliczeniu na 1 km² powierzchni całkowitej (tab. 1). Wskaźnik ten był większy od średniego dla Polski w pięciu województwach: małopolskim – 418, zachodniopomorskim – 384, pomorskim – 292, dolnośląskim – 285 oraz śląskim – 239 (rys. 4). Najmniej noclegów w odniesieniu do 1 km² powierzchni udzielono w województwach: podlaskim – 40, opolskim – 41, lubelskim – 52, świętokrzyskim – 53, podkarpackim – 72, łódzkim – 73, warmińsko-mazurskim – 80, lubuskim – 81, wielkopolskim – 84, mazowieckim – 95 i kujawsko-pomorskim – 114.

Wśród wskaźników funkcji turystycznej miejscowości (obszaru) znajduje się również wskaźnik Baretje'a i Deferta, wyrażony liczbą miejsc noclegowych przypadających na stu mieszkańców. W ramach analizy powyższego wskaźnika stwierdzono, iż wynosi on dla Polski 1,56, co oznacza, że na stu stałych mieszkańców Polski w 2002 r. przypadło 1,56 turystycznych miejsc noclegowych (tab. 1). Województwami najliczniej wyposażonymi w zakresie turystycznych miejsc noclegowych (odniesionych do liczby mieszkańców obszaru) były województwa: zachodniopomorskie – 6,89, pomorskie – 4,03, warmińsko-mazurskie – 2,38, małopolskie – 1,94, dolnośląskie – 1,82 i lubuskie – 1,79 (rys. 5).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli 1.

Rysunek 4. Wskaźnik liczby udzielonych noclegów przypadających na 1 km² powierzchni całkowitej w Polsce według województw w 2002 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie tabeli 1.

Rysunek 5. Wskaźnik funkcji turystycznej miejscowości Baretje'a i Deferta w Polsce według województw w 2002 r.

Wskaźnik na poziomie poniżej przeciętnej w skali kraju odnotowano w odniesieniu do następujących województw: opolskiego – 0,57,

śląskiego – 0,64, mazowieckiego – 0,69, łódzkiego – 0,69, świętokrzyskiego – 0,74, lubelskiego 1,01, podkarpackiego – 1,09, podlaskiego – 1,16, wielkopolskiego – 1,17 oraz kujawsko-pomorskiego – 1,19.

Analiza wskaźnikowa pełnienia funkcji turystycznej w Polsce z uwzględnieniem podziału administracyjnego na województwa wykazała, że cztery województwa charakteryzują się najwyższym poziomem wszystkich przeanalizowanych wskaźników. Są to województwa: zachodniopomorskie, małopolskie, pomorskie oraz dolnośląskie.

OCENA ZALEŻNOŚCI STOPNIA ROZWOJU FUNKCJI TURYSTYCZNEJ OBSZARU I WYBRANYCH JEJ UWARUNKOWAŃ

Zdolność obszaru do pełnienia funkcji turystycznej uzależniona jest od wielu czynników. Ujmując zagadnienie atrakcyjności turystycznej obszarów z punktu widzenia konsumenta na rynku turystycznym, można powiedzieć, że przy wyborze miejsca recepcji turysta kieruje się wieloma zmiennymi. Mogą się wśród nich znaleźć takie wyznaczniki, jak: cena pobytu, wyposażenie obszaru w urządzenia infrastruktury zapewniające odpowiednie warunki spędzania czasu wolnego, atrakcyjność turystyczna obszaru i inne. Turysta może podjąć decyzję dotyczącą wyjazdu, kierując się swoimi pragnieniami spędzenia czasu w kontakcie z przyrodą.

Dany obszar pełni funkcję turystyczną dzięki różnorodnym swoim walorom, rozumianym zarówno jako dobra przyrody, jak i dobra (usługi) antropogeniczne. Dokonana w opracowaniu ocena pełnienia funkcji turystycznej Polski z uwzględnieniem podziału administracyjnego na województwa została przeprowadzona przy wykorzystaniu wskaźników opartych na różnych determinantach, tj. odnoszących się do liczby turystycznych miejsc noclegowych, liczby turystów korzystających z noclegów, liczby udzielonych noclegów w przeliczeniu na powierzchnię obszaru lub liczbę ludności miejscowej.

Przeanalizowane województwa są odmienne pod wieloma względami (tab. 2). Istniejące obszary o szczególnych walorach przyrodniczych stanowią atrakcję turystyczną i zaliczane są do podstawowych dóbr turystycznych. Fakt ten powinien stanowić o ich istotnym znaczeniu jako czynnika mającego wpływ na wielkość ruchu turystycznego na danym obszarze, w obrębie którego atrakcje środowiska przyrodniczego występują. Jednakże ich wykorzystanie dla potrzeb turystyczno-rekreacyjnych uzależnione jest także od istniejącej bazy turystycznej, dostępności komunikacyjnej, czy infrastruktury

technicznej, a ta z kolei wymaga znacznych nakładów finansowych w celu ich budowy bądź unowocześnienia. Nadto równie istotne znaczenie odgrywa jakość środowiska przyrodniczego, która może być podnoszona dzięki inwestycjom dokonywanym w różnych obszarach działalności człowieka.

Właśnie z uwagi na dokonane powyżej spostrzeżenia przedmiotem analizy w opracowaniu jest powierzchnia obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych, jak również wielkość nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska przyrodniczego. Analizuje się w szczególności ich wpływ na zakres pełnionej funkcji turystycznej danego obszaru.

Tabela 2. Wybrane dane według województw w 2001 r.

Województwo	Powierzchnia w km ²	Nakłady inwestycyjne na ochronę środowiska	Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona	
			w hektarach	w % powierzchni województwa
POLSKA	312 685	6168 932,5	10336 011,8	33,1
dolnośląskie	19 948	707 534,7	401 966,3	20,2
kujawsko-pomorskie	17 970	410 919,1	558 873,2	31,1
lubelskie	25 114	191 061,2	570 035,1	22,7
lubuskie	13 984	142 918,1	523 317,0	37,4
łódzkie	18 219	381 322,0	297 982,5	16,4
małopolskie	15 107	390 985,7	878 555,6	58,0
mazowieckie	35 579	1011 835,0	1069 326,0	30,1
opolskie	9412	142 528,6	255 067,5	27,1
podkarpackie	17 926	294 677,3	856 795,3	47,8
podlaskie	20 180	118 046,7	644 343,3	31,9
pomorskie	18 293	300 876,5	594 327,8	32,5
śląskie	12 331	578 990,9	269 972,6	22,0
świętokrzyskie	11 691	117 100,0	716 886,2	61,3
warmińsko-mazurskie	24 203	102 262,2	1297 514,2	53,6
wielkopolskie	29 826	925 089,8	932 648,7	31,3
zachodnio-pomorskie	22 902	352 784,8	468 400,5	20,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Rocznik statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2003, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2003, s. LXVI-LXIX; Ochrona środowiska 2002, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2002, s. 274, 394.

Analizę zależności pomiędzy powierzchnią obszarów cennych przyrodniczo i wielkością nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska a zdolnością poszczególnych województw do pełnienia funkcji turystycznej przeprowadzono na podstawie współczynnika korelacji liniowej Pearsona r_{xy} . Współczynnik ten jest miernikiem siły związku prostoliniowego między dwiema cechami mierzalnymi [Sobczyk 1966, s. 207 i n.]. Jest on miarą unormowaną, przyjmującą wartości z przedziału: $-1 \leq r_{xy} \leq +1$. Dodatni znak współczynnika korelacji wskazuje na istnienie współzależności pozytywnej (dodatniej), ujemny zaś oznacza współzależność negatywną (ujemną). Im moduł (wartość bezwzględna) współczynnika korelacji jest bliższy jedności, tym zależność korelacyjna między badanymi zmiennymi jest silniejsza. Orientacyjnie przyjmuje się, że korelacja między dwiema cechami jest nieważna, jeśli $r_{xy} \leq 0,3$, średnia – gdy $0,3 < r_{xy} \leq 0,5$, i wyraźna – jeśli $r_{xy} > 0,5$. Współczynnik korelacji liniowej Pearsona wyrażony jest wzorem:

$$r_{xy} = \frac{n(\sum XY) - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[n\sum X^2 - (\sum X)^2] \cdot [n\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

gdzie:

- r_{xy} – współczynnik korelacji liniowej Pearsona,
- n – liczba elementów zbioru,
- X – zmienna niezależna (objaśniająca),
- Y – zmienna zależna (objaśniana).

Dodatkowo w przeprowadzonej analizie wykorzystano współczynnik determinacji (określoności) będący kwadratem współczynnika korelacji r_{xy}^2 . Współczynnik determinacji informuje o tym, jak część zmian zmiennej objaśnianej jest wyjaśniona przez zmiany zmiennej objaśniającej [Sobczyk 1966, s. 209].

W pracy przyjęto jako zmienną objaśniającą procentowy udział w powierzchni województw obszarów cennych przyrodniczo, natomiast jako zmienne objaśniane kolejno wyliczone wskaźniki pełnienia funkcji turystycznej dla poszczególnych województw.

Otrzymane rezultaty dostarczają informacji o współzależności pomiędzy udziałem powierzchni obszarów cennych przyrodniczo w powierzchni ogółem województw a ich funkcją turystyczną:

– wskaźnik Charvata – współczynnik korelacji liniowej Pearsona (r_{xy}): $-0,05$, współczynnik determinacji (r_{xy}^2): $0,2$,

- wskaźnik Schneidera – współczynnik korelacji liniowej Pearsona (r_{xy}): 0,07, współczynnik determinacji (r_{xy}^2): 0,5,
- wskaźnik Deferta – współczynnik korelacji liniowej Pearsona (r_{xy}): 0,09, współczynnik determinacji (r_{xy}^2): 0,8,
- wskaźnik liczby udzielonych noclegów – współczynnik korelacji liniowej Pearsona (r_{xy}): -0,05, współczynnik determinacji (r_{xy}^2): 0,2,
- wskaźnik Baretje'a i Deferta – współczynnik korelacji liniowej Pearsona (r_{xy}): -0,11, współczynnik determinacji (r_{xy}^2): 1,1.

Wartości współczynnika korelacji liniowej Pearsona wskazują na istnienie nieważnej zależności korelacyjnej pomiędzy udziałem w powierzchni ogółem województw obszarów cennych przyrodniczo oraz poszczególnych wskaźników pełnienia funkcji turystycznej. Należy więc wskazać, że wartości wskaźników pełnienia funkcji turystycznej były opisywane wartościami przyjętego wskaźnika zaledwie w około jednym procencie wskazań.

Następnie jako zmienną objaśniającą przyjęto wielkość nakładów inwestycyjnych na ochronę przyrody dla poszczególnych województw. Jako zmienne objaśniane również wystąpiły kolejno wyliczone wskaźniki pełnienia funkcji turystycznej dla poszczególnych województw:

- wskaźnik Charvata – współczynnik korelacji liniowej Pearsona (r_{xy}): 0,09, współczynnik determinacji (r_{xy}^2): 0,8,
- wskaźnik Schneidera – współczynnik korelacji liniowej Pearsona (r_{xy}): 0,07, współczynnik determinacji (r_{xy}^2): 0,5,
- wskaźnik Deferta – współczynnik korelacji liniowej Pearsona (r_{xy}): 0,38, współczynnik determinacji (r_{xy}^2): 14,1,
- wskaźnik liczby udzielonych noclegów – współczynnik korelacji liniowej Pearsona (r_{xy}): 0,21, współczynnik determinacji (r_{xy}^2): 4,5,
- wskaźnik Baretje'a i Deferta – współczynnik korelacji liniowej Pearsona (r_{xy}): -0,12, współczynnik determinacji (r_{xy}^2): 1,3.

Wartości współczynnika korelacji liniowej Pearsona wskazują na istnienie średniej zależności korelacyjnej w odniesieniu do wskaźnika Deferta (0,38). Należy więc wskazać, że wartości tego wskaźnika pełnienia funkcji turystycznej dla poszczególnych województw były opisywane wielkością realizowanych inwestycji w ochronę środowiska

w 14,1%. Niewyraźną korelację stwierdzono w odniesieniu do pozostałych wskaźników pełnienia funkcji turystycznej.

PODSUMOWANIE

Na podstawie przeprowadzonej analizy wpływu wysokości nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska oraz powierzchni obszarów o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionych na zdolność pełnienia funkcji turystycznej poszczególnych województw Polski można wyciągnąć wiele wniosków natury poznawczej:

– Objęty analizą obszar województw różni się pod względem rozwoju funkcji turystycznej.

– Wpływ wielkości obszarów o szczególnie cennych walorach przyrodniczych na pełnioną funkcję turystyczną jest nieistotny.

– Wielkość nakładów inwestycyjnych na ochronę środowiska wykazuje zależność korelacyjną w odniesieniu do wskaźnika Deferta – liczba osób biorąca udział w tworzeniu ruchu turystycznego na danym obszarze jest skorelowana dodatnio z wielkością tych nakładów.

– Badane województwa są obszarami o dużej powierzchni całkowitej. Wobec czego badanie zależności korelacyjnej nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Przypuszczać należy, że przy uwzględnieniu podziału Polski na mniejsze jednostki terytorialne, jak np. gminy czy powiaty, badany związek okaże się istotny.

BIBLIOGRAFIA

- Ochrona środowiska 2002*, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2002.
Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2003, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2003.
Sobczyk M. *Statystyka*, Wydawnictwo Naukowe Pwn, Warszawa 1996.
Turystyka w 2001 r., Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2002.

dr Dorota Chudy-Hyski
Katedra Turystyki
Górnośląska Wyższa Szkoła Handlowa w Katowicach
ul. Harcerzy Września 3
40-659 Katowice-Piotrowice

Recenzent: *Prof. dr hab. Władysława Stola*

Dorota Chudy-Hyski

THE EVALUATION OF CHOSEN CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF TOURISM FUNCTION OF AN AREA

SUMMARY

The article focuses on a widely understood conditions for a tourist development of an area.

The conditions comprise both tourist amenities in the areas under analysis with elements of tourist facilities in these areas, the area accessibility by various means of transport and their furnishing with elements of technical and economic infrastructure.

Analysed was the problem of relationship between the degree of tourist function development in the area and protected areas situated within its administrative boundaries. The article also discusses the relationship between the degree of tourist function development in the area under discussion and tourist policy realized in the form of pollution control investments with particular regard to sewage management, water, air and climate protection, waste management, protection against ionizing radiation, noise and vibration control and protection of biological and landscape diversity, which from the perspective of potential area tourist function development is extremely important and conditions its development.

The assessment of the degree of tourist function development in a given area was conducted using indicators characterizing both the degree of tourist facilities management and intensity of tourist traffic. The analysis of dependencies between the naturally valuable areas and amount of pollution control investments and individual provinces ability to fulfill the tourist function was conducted on the basis of Peartson's linear correlation coefficient r_{xy} .

Key words: tourism development, tourist infrastructure, development of tourism function